

הַלְבוּת סִפָּה סִימָן תְּרֻבוּ

כַּר הַגּוֹלָה פו

1 טו

וְחִזְרוּ וּמִגְבִּייהַ תְּבַרְוּ וּמִנִּיחוּ, וְאִם לֹא, פְּסוּלָה מִשׁוּם תַּעֲשֶׂה וְלֹא מִן הַעֲשׂוּי: הַגָּה אָבָל מִתָּר לַעֲשׂוֹת סִפָּה פִּתַח מִחֲבַר א' בֵּית וְלִתְסִירוֹ אֲחֵר־רֶפֶךְ, (טו) וְלֹא מִקְרִי תַעֲשֶׂה וְלֹא מִן הַעֲשׂוּי הוֹאִיל וְאֵין הַפְּסוּל בְּפֶסֶךְ (ס) עֲצֻמוֹ (כְּלִיב וְהִיא פִּיך דְּמוּתָה): ג' יְהַעֲשֶׂה סִפָּה לַמִּטָּה בְּבֵית פִּתַח הַגָּג שֶׁהִסִּירוּ הַרְעָפִים, אֲרֶף-עַל-פִּי (ו) [נ] שְׁנֵשְׂאָרֵי עֲדִין (טו) הַעֲצִים הַדְּקִים שֶׁהֲרַעְפִּים מִנְּחִים עֲלֵיהֶם, (יז) כְּשֶׁרָחַ: הַגָּה וְכֵן מִתָּר לַעֲשׂוֹת הַסִּפָּה (יח) פִּתַח הַגָּגוֹת הַעֲשׂוּיֹת לַפִּתּוֹחַ (י) [ז] וְלִסְגֹר, וּמִתָּר לְסַנְּן מִפְּנֵי הַגָּשְׁמִים (יט) וְלִחְזֹר וּלְפַתּוֹחַן

בְּאֵר הַיִּטֵּב

לְשֵׁם צַל: (ס) עֲצֻמוֹ, וְהִבִּיחַ פֶּסֶח שֶׁיֵּשׁ לְחַמְרֵי וּלְסַלֵּק הַגָּג וּלְסַפֵּךְ אֲחִיכ, כִּיכ (הַמִּיָּא) נְעוּרִישׁ, עִישׁ: (י) שְׁנֵשְׂאָרֵי, עֵין טוֹ שֶׁהֶעֱלָה שְׂאִין לְהִקְלֵ אֶלָּא בִישׁ בִּינִיחָם ד' טַחֲמִים וְהָא בִּעֵינָן שְׂאִם יִטַּל מִן הַסִּפָּה נֶגֶד הַלְטִישׁוֹ יִהְיֶה עֲדִין צִלְתָּה מְרַבָּה מִחֲמַטָּה, עִישׁ סִיך ג. וּבְחֻשְׁבֹּת פְּנִים מְאִידוֹת סִימָן מִד חוֹלָה צִלְיָה, עִישׁ: (י) וְלִסְגֹר, וְדוּקָא לְשִׁמְעִית סִפָּה בְּבֵית וּלְמַעְלָה גַּג הַסִּפָּה בְּשִׁנְדִּילִין¹ שְׁצִרְךָ לְטַל הַשְּׂנֵינְדִּילִין עַד

מִשְׁנֵה בְרוּרָה

סִפָּה כֵּן שִׁיחָה לְשֵׁם צַל, פְּסוּלָה מִשׁוּם תַּעֲשֶׂה וְלֹא מִן הַעֲשׂוּי: וְאִם הַשְּׂרִישׁ, אֶפְלוֹ תַחְבוּ לְשֵׁם צַל פְּסוּלָה מִשׁוּם מִחֲבַר [פַּמְ"ג]: (טו) וְלֹא מִקְרִי תַעֲשֶׂה וְכוּ'. רוּצָה לוֹמֵר, הַבְּנָה אֵין צִרְךָ לְנַעֲנַע הַסִּכָּף מִחֲדָשׁ, וְדַע, דְּבָרִין זֶה (י) מוֹדִים כְּלִי עֲלֵמָא (הִינּוּ אֶף הַפְּחִמְרִים וְחֻלְקִין עַל הָא דְּסִיעִיף ג' בְּהַגְ"ה, כַּמְבָּאָר שֵׁם, מוֹדִים בְּרִין זֶה לְהִקְלֵ, כַּמְבָּאָר בְּפִי"ח וּבְמִנְיָן-אֲבָרְתָם, עֵין שֵׁם): ג' (טז) הַעֲצִים הַדְּקִים, שְׂקוּרִין לֹא טִי"שׁוֹ: (יז) כְּשֶׁרָחַ, וְאֶפְלוֹ (יח) לִישֵׁב תַּחַח הַעֲצִים עֲצֻמוֹ, אֲרֶף-עַל-פִּי שֶׁהֶם סִפָּה פְּסוּלָה שֶׁהִי לֹא נִקְבַעוּ בְּגַג לְשֵׁם צַל אֶלָּא כְּרִי לַתַּחַח עֲלֵיהֶם הַרְעָפִים, מִכָּל מְקוֹם בֵּינָן שֶׁעֲשֶׂה מִעֲשֶׂה וְהִסִּירוּ הַרְעָפִים לְשֵׁם עֲשִׂית סִפָּה לְצַל, הִרִי זֶה (יט) אֶלָּו עֲשֶׂה מִעֲשֶׂה בְּגוּף הַעֲצִים וְהִתְקִינֵם לְשֵׁם סִפָּה וְנִתְכַשְּׂרוּ וְאָבָל אִם לֹא הִסִּירוּ הַרְעָפִים כְּרִי לַעֲשׂוֹת שֵׁם סִפָּה אֶלָּא פֶּה הִיתָה מִקְרָם בְּנוּיָה בְּלֹא גַג, בֵּינָן שְׂלֵא עֲשֶׂה שׁוּם מִעֲשֶׂה בְּגַג לְשֵׁם עֲשִׂית סִפָּה לְצַל, אִם-כֵּן הַעֲצִים אוֹ הַקּוֹרוֹת הֵן סִכָּף פְּסוּלָה מִשׁוּם, וְדִינוֹ כְּמֹ שְׂכֵתוֹב סִיעִיף א גְּבִי אֵילָן, וְהִינוּ שְׂכָל שְׂאִין הַסִּכָּף-כֶּשֶׁר רַבָּה כְּלִיכָף עַד שְׂאִם יִטַּל מִמֶּנּוּ כִּשְׁעוֹר הַעֲצִים הַדְּקִים הַמְּצַל עֲלֵיהֶם (כ) יִהְיֶה עֲדִין צַל הַסִּפָּה מְרַבָּה מִחֲמַטָּה, פְּסוּלָן. וְיֵשׁ מֵאַחֲרָיוֹנִים שֶׁמִּתְמַרְוִין בְּזֶה (כא) וְסוֹבְרִין דְּקַבְּל גּוּבֵי פְּעִינָן שְׂאֶפְלוֹ אִם יִטַּל נֶגֶד הַעֲצִים יִשְׂאָר צִלְתָּה מְרַבָּה מִחֲמַטָּה, (כב) אֲכֵן בְּאַמְתָּ בְּסִתָּם סִכּוֹת כְּמֹ שְׂלֵנוּ שְׁדַגְלִין לְכַסּוֹת כָּל הַסִּפָּה, כּוּדָא בְּכָל גּוּבֵי יִשְׂאָר צִלְתָּה מְרַבָּה מִחֲמַטָּה וְכִשְׂר, אֲכֵן כְּרִי לְצֵאת דְּרִי כָל הַסִּפָּקוֹת יִרְאֶה שִׁיחָה רֹחַ בֵּין הַעֲצִים הַדְּקִים בֵּין אֲחֵד לְחֵבְרוֹ (כג) כִּשְׁעוֹר שְׂלֵשָׁה טַחֲמִים¹⁸, וְכָל זֶה דוּקָא כִּשְׁעוּשׂוֹה סִפָּה לְמִטָּה פִּתַח הַגָּג, (כד) אָבָל אִם מְסַכָּף עַל-גְּבִי הַלְאָטְעִישׁ¹⁹, אֲרֶף-עַל-פִּי שֶׁהֶן סְמוּכִין זֶה לְזֶה בְּפִחוֹת מִשְׁלֵשָׁה טַחֲמִים (כה) הִרִי זֶה כְּשֶׁרָחַ¹⁹, וְאֵין אוֹמְרִים כֵּן לְבוֹד, שִׁיחָטְרָפוּ כָּל הַעֲצִים וְהָיוּ נִתְכַשְּׂרִין עַד אֲחֵד רֶחֶב מִסִּכָּף הַפְּסוּל יוֹתֵר מֵאַרְבָּעָה טַחֲמִים שְׂהוּא פּוּסְלָה הַסִּפָּה, כַּמְבָּאָר בְּסִימָן תְּרֻבוּ, בֵּינָן שְׂסָכָף כֶּשֶׁר מִנָּה בִּינֵיהֶם אֵין מִעֲטָרְפִין: (יח) תַּחַח הַגָּגוֹת הַעֲשׂוּיֹת וְכוּ'. רוּצָה לוֹמֵר, אֶפְלוֹ בְּעוֹד שֶׁהֶן סְגוּרוֹת, וְלֹא מִקְרִי תַעֲשֶׂה וְלֹא מִן הַעֲשׂוּי, כְּנִי"ל בְּסִיעִיף ב' בְּהַגְ"ה, וְדַע, דְּנִדְעַת הַבִּיחַ לְהַחֲמִיר בְּזֶה, שְׁצִרְךָ לַפִּתּוֹחַ וְלִחְזוֹת הַגָּג קִרְם שְׂמִסְכָּף, (י) וְכֵן הַסִּפָּה הַמְּנַגְּרִים אֲבָרְתָם וְאֵלִיָּה רַבָּה וְשְׂאִרֵי אֲחֵרוֹנִים, (כז) וְאִם שְׂכַח וְהָיִת הַסִּכָּף בְּעוֹד שֶׁהָיוּ הַגָּגוֹת סְגוּרִים, צִרְיָה לַפִּתּוֹחַ הַגָּגוֹת וּלְנַעֲנַע כָּל הַסִּכָּף²¹, דְּהִינוּ שִׁינְבִייהַ כָּל עֵץ לְבָדוֹ וְיִחְזוּ וְיִנְיִיחָ לְשֵׁם צַל, וְשׁוּב יִגְבִּייהַ עֵץ חֲבָרוֹ וְיִנְיִיחָ וְכֵן פֶּלֶם, (כח) וְאִם סִכָּף עַל הַתְּקָרָה וְאֲחֵר־רֶפֶךְ הִסִּירוּ הַתְּקָרָה, (טט) פְּסוּלָה לְכִלֵּי עֲלֵמָא, (ל) מִפְּנֵי שְׂלֵא הִיָּה שֵׁם סִפָּה עַל הַסִּכָּף שֶׁעַל הַתְּקָרָה מִתְחַלָּה בֵּינָן שְׂלֵא הִיָּה כֵּן דְּפִטּוֹת, וְכֵן לֹא מִנְּהֵי הַסִּכּוֹת הַתְּקָרָה לְהַכְשִׁיר הַסִּפָּה: (יט) וְלִחְזֹר וּלְפַתּוֹחַן, וְזֶה מִתָּר

שְׁעַר הַצִּיּוֹן

(ח) אֶלָּא וְיִטָּא וְכֵן פֶּסֶח הַמְּאֲמַר-מְרַבְּרִי, וְלֹא פֶדְבֵר הַמְּאֲמַר-הַיִּטֵּב שֶׁהִכִּיָּא לְשֵׁם הַבִּיחַ לְחַמְרֵי בְּזֶה, כִּי הַמַּעֲנֵן שֵׁם יִרְאֶה יְמוּדִים הֵם בְּעוּשָׂה סִפָּה גְּמִירָה בְּפִתַח אוֹ תַּחַח מִחֲבַר דָּאִין מִד מוֹשִׁים תַּעֲשֶׂה וְלֹא מִן הַעֲשׂוּי, וְכִמּוֹ שֶׁפֶסֶח בְּהַגְ"ה, אֶלָּא שְׂנַחֲלִיק שֵׁם צַל פֶּה שֶׁפֶסֶח בְּמִתְרִיל בְּעֵינָן גַּג הַעֲשׂוּי צִרְף, דְּשֵׁם אֵין עוֹשִׂין סִפָּה גְּבוּרָה תַּחַח הַגָּג וְאֵין הַסִּפָּה נְרִאִית עַד אֲחֵר שֶׁהִסִּירוּ הַגָּג וְכֵן צִרְף לְחִסְרוֹ מִקְרָם וּמִאֲמִיר הַגִּילוֹ, וּמִגְּוֹן אֲבָרְתָם בְּסִיעִיף-קֶטֶן וְ חֻלְקֵם מִשְׁעֵם אֲחֵר¹¹, אָבָל גַּם הִיא מוּדָה לְהָא דְּתַבֵּן כְּפִיָּא בְּהַגְ"ה: (י) מִגְּוֹן אֲבָרְתָם: (יז) וְלִפִּי זֶה פְּשוּט דְּאֶפְלוֹ אִם הַסִּפָּה תַּחֲמַטָּה הִיא רַב עַל-יָד צִרְף אֵלוֹ הַעֲצִים הַדְּקִים, מִנְּהֵי גַם-כֵּן לְהַסְגֹּר-אֲבָרְתָם, וְעֵין בְּחִמְרֵי מִשָּׁה וּבְמִתְרֵי-רַבִּי שְׁבִנָּה מִפְּסָפְסִים קֶצֶת, וְדַע, דְּמִדְּבָרֵי הַמְּנַגְּרִים אֲבָרְתָם מִשְׁטַע דְּחֶסֶת הַמְּסַבֵּר דְּעֵצָה בְּעַל הַעֲשׂוֹר, וְעַל-כֵּן דְּעִמּוֹ דְּבִנְיָה לְכִלֵּי עֲלֵמָא אֵין צִרְף שִׁיחָה בְּפֶסֶךְ הַרְבֵּה כְּלִיכָף אֶפְלוֹ אִם יִטַּל נֶגֶד הַעֲצִים, כִּי אֶף הַעֲצִים עֲצֻמוֹ הֵן כְּשִׂרִים, וּמִן הַבְּרִיא לֹא מִשְׁמַע כֵּן אֶלָּא הַטַּחֵם דְּעֵצָה הַטּוֹר, וְלִפִּי זֶה לְדַעַת אֲבִי הַעֲשׂוֹר צִרְף שְׂאֶפְלוֹ יִטַּל נֶגֶד הַפְּסוּל יִשְׂאָר בּוֹ כִּשְׁעוֹר: (כ) וְעוֹד יֵשׁ נִקְמָא-מִנָּה, דְּבָנָה עִרְף שְׂלֵא יִהְיֶה הַעֲצִים שְׂרַעְפִּים מִנְּחִים עֲלֵיהֶם ד' טַחֲמִים, דְּסִכָּף פְּסוּלָה בְּאֵמְצַע בְּד' טַחֲמִים, כְּדִלְקַטְנָן בְּסִימָן תְּרֻבוּ, וְזוֹ שְׂרַמּוֹ הַמְּנַגְּרִים אֲבָרְתָם לְעֵין שֵׁם, אֶלָּא דְּכֹאמֶת עֲצִים דְּקִים כּוּדָא אֵין פְּעֻבָּת רַחֵב ד' טַחֲמִים: (כא) וְלֹא בְּרִירָא לְהוֹ לַפְּסוּל כְּרַעַת בְּעַל הַעֲשׂוֹר עַל-יָדֵי הַקְּרָת הַרְעָפִים נְעִשׂוֹ הַלְאָטְעִישׁ¹⁸ סִכָּף פֶּשֶׁר: (כב) וְכִמּוֹ שֶׁפֶסֶח הַטּוֹר, וְגַם אֵין צִרְף לְצַמְצֵם שְׂלֵא לִישֵׁב תַּחַח הַלְאָטְעִישׁ, כִּי מִסְתַּמָּא אֵין בְּרַחְוָן ד' טַחֲמִים וְכִמּוֹ שֶׁתַּבְּנִי מִקְרָם, וְאֶף לְאוֹתוֹן הַפּוּסְטִים דְּמִתְמַרְוִין שְׂלֵא לִישֵׁב תַּחַח סִכָּף פְּסוּלָה אֶפְלוֹ אֵין רַחֵב וְכֵן רַחֵב ד' טַחֲמִים, וְכִמּוֹ שֶׁתַּבְּנִי בְּמִשְׁנֵה בְרוּרָה לְקַטְנָן סִימָן תְּרֻבוּ¹⁸, נִרְאֶה לִי דְּקָבָא אֵין לְחַמְרֵי כְּלִיכָף, דְּהִילָא בְּלֵא תְּבִי דַעַת מִתְמַרְוִין הַמְּנַגְּרִים אֲבָרְתָם לְרִיזָא, אֵין עַל הַעֲצִים שֵׁם סִכָּף פְּסוּלָה, וְיֵשׁ בְּזֶה מִכְשֵׁר הַפְּרִירָתְמִידִים לְהִקְלֵ: (כג) זֶן מִסִּיך בְּנָה בְּסִפֵּר בְּפִירִי-יַעֲקֹב לְחַשׁ בְּנָה לְדַעַת הַבִּיחַ מוֹשִׁים תְּשִׁלֵּשׁ לְבוֹד, וְדַע, דְּפִה שְׂרוּצָה הַטּוֹר לְחַמְרֵי שִׁיחָה בֵּין אֲחֵד לְחֵבְרוֹ ד' טַחֲמִים מִשׁוּם תְּשִׁלֵּשׁ שְׁנֵי סַכְכִּים, הַאֲחֵרוֹנִים לֹא חִשְׁשׁוּ לְזֶה כְּלָל וְכִמּוֹ שֶׁתַּבְּנִי לְמַעְלָה: (כד) מִגְּוֹן אֲבָרְתָם וּמִאֲמִיר-מְרַבְּרִי וְאֵלִיָּה רַבָּה וְהַגְּרִיז וְשִׂיא, וְלֹא כְּהַבִּיחַ שֶׁהַחֲמִיר גַּם בְּזֶה דְּבַעֲתָן שְׂלֵא יִהְיֶה פִּחוֹת מִגְּוֹן טַחֲמִים: (כה) וְאֶפְלוֹ אִם הִיָּה אוֹתוֹן הַלְאָטְעִישׁ בְּנוּיָה מִקְרָם בְּלֹא גַג גְּמִרְפָּן שְׂרִי, וְכִמּוֹ שֶׁפֶסֶח כְּסִיעִיף א פֶּה-גְּמִירָא בְּשֵׁם הַמְּרַבְּרִי דְּכִשְׁהָיִיתָ סִכָּף כֶּשֶׁר עַל-גְּבִי סִכָּף פְּסוּלָה מִקְרֵי עֵרֹב וְכִשְׂר, וְיִתֵּר גַּם לִישֵׁב תַּחֲמִיחָם, וְעֵין בְּכֹאדֵי הַלְכָה שֵׁם: (כו) וְטַעֲמָם, וְיֵשׁ בְּזֶה תְּשִׁלֵּשׁ מִשׁוּם תַּעֲשֶׂה וְלֹא מִן הַעֲשׂוּי, בֵּינָן שֶׁפֶסֶח שֶׁפֶסֶח מִנָּה שְׂלֵא כְרִית, הִתְנַה פִּתַח גַּג מְגוֹר, וְעֵין בְּמִגְּוֹן אֲבָרְתָם שֶׁחֻלַּק וְעֵינָנוּ לֹא דְמִי לְהָא הַלְעִיל בְּהַגְ"ה, דְּבַעֲנָנוּ בֵּינָן שֶׁעֲשׂוֹר לַפִּתּוֹחַ וְלִסְגֹר, הַפְּתִיחָה לֹא מִקְרֵי מַעֲשֶׂה חֲשׁוֹב וְהָיוּ הַסִּכָּף תַּעֲשֶׂה וְלֹא מִן הַעֲשׂוּי, מֵה שְׂאִין זֶן שֶׁשֶׁפֶסֶח תַּחַח הַבֵּית וְאֲחֵר־רֶפֶךְ הִסִּירוּ הַרְעָפִים, זֶה מִקְרֵי מַעֲשֶׂה חֲשׁוֹב וְאֶף הַגָּג נִכְשֵׁר בְּכֵן, וְכִדְלִילֵי כְּסִיעִיף ב: (כז) מִטָּה אֲבָרְתָם וּפְשׁוּט: (כח) מִגְּוֹן אֲבָרְתָם: (כט) רוּצָה לוֹמֵר, אֶפְלוֹ לְדַעַת הַמִּיָּא דְּמִקְלָב בְּעֵינָנוּ מִפְּנֵי שֶׁבְּעֵצִים הַסִּכָּף לֹא הָיָה פְּסוּלָה, מוּדָה בְּזֶה: (ל) פְּרִירָתְמִידִים, מִשְׁעֵם זֶה מְכַשֵּׁר הַפְּרִירָתְמִידִים לְשִׁפְסָף עַל הַתְּקָרָה בְּגֹבֵה עֲשׂוּיָה וְאֲחֵר־רֶפֶךְ הִסִּירוּ הַתְּקָרָה, בֵּינָן שֶׁמִּתְחַלָּה הִיָּה שְׁעוֹר כִּכָּה עַל הַתְּקָרָה גְּמִירְפָּן וְחַל שֵׁם סִפָּה עַל הַסִּכָּף, עֵין שֵׁם, וְכַסְפֵּר בְּפִירִי-יַעֲקֹב מְעוֹד דְּאֶפְלוֹ הִיָּה רַב חֻלָּל סִכָּה בֵּין הַסִּכָּף לְחַמְרֵי וְאֲחֵר־רֶפֶךְ הִסִּירוּ הַתְּקָרָה כִּשְׂר, וְהָיִיתוּ מִחֲסוּטֵם בְּרִישׁוֹ לַעֲשׂוֹת בּוֹ סִכָּה מְכַשְּׂרִין בְּשִׁתְּיָה שֵׁם חֻלָּל סִכָּה בְּמִשְׁךְ שֶׁבִּנְיָה, לְקַטְנָן בְּסִימָן תְּרֻבוּ, עֵין שֵׁם: תְּרֻבוּ: 1 הַקּוֹרוֹת הַדְּקִים שֶׁהֲרַעְפִּים מִנְּחִים עֲלֵיהֶם, 2 רְצִפִי עֵין, וְעֵין צְאוֹר הַדְּבָרִים בְּסִימָן תְּרֻבוּ בְּכֹאדֵי תְּחִלָּה דְּבוֹר הַפְּתִיחַל יִתְּחַלֵּל.

הלכות בנה סימן תרבו

ביאורים ומוספים

[ביה"ל ד"ה א]

אין על הפתחה עם סוף פתח סוף 16.

16) אמנם, לענין הלכות או לחיות זכוכית הנמצאים מעל גבי הסכך, כתב בספר מקראי קודש (זכוכית ח"א סי' כב) שכיון שזכוכית פסולה לסיכוך [ראה מה שכתבנו במשני"ב לקמן (סי' תרכט ס"ק ד)]. יש ליומר שפוסלת היא את הסכך שהחתיה, ואף על פי שאינה עושה על בטוכה מ"מ נחשבת כסכך, שהרי מועילה להגן מפני הגשמים, ולפיכך נחשב הסכך שתחתיה כסוכה תחת סוכה מאידך, דעת החזו"א (ארחות רבנו ח"ב עמ' ריה) שזכוכית נחשבת כאויר ולא כסכך פסול, ולפיכך צידד לגבי סוכה המכוסה בזכוכית עם נקבים וכדי שיוכל גשם לעבור דרכה, שאם לא כן הרי מבואר במשני"ב לקמן (סי' תרכט ס"ק מט וסי' תרלא ס"ק ו) שהסוכה פסולה, שאם סיכך על גבי הזכוכית בסכך כשר, הסוכה כשרה, אף על פי שרובה מכוסה בזכוכית. וראה מה שכתבנו במשני"ב לקמן (סי' תרכט ס"ק ד).

[שעה"צ ס"ק יז]

ויקראו אדוקים קצת קצת ו חלק מטעם אחר 17.

17) דבריו הובאו להלן (ס"ק כו).

[משני"ב ס"ק יז]

שיהיה נוח בין העצים הנדקים בין אחד לחברו פשעור שלשה סקחים 18 וכי, אכל אם קטנה על גבי הלא קטני, אף על פי שהן קטנים זה לזה פתחת משלשה סקחים הרי זו קטנה 19.

18) והטעם שצריך ביניהם שיעור שלשה טפחים, כתב בשעה"צ (ס"ק כג) שיש לחוש לדעת הבי"ח שהחמיר משום חשש לבד, אמנם, לקמן (סי' תרלב ס"ק כ) כתב בשם הטור ושם בשם התוס' (סוכה יז, א) והרא"ש (שם פ"א סי' לג), שאם הסכך הפסול עצמו, בלא האויר שביניהם, אינו רחב ארבעה טפחים [בצירוף רוחב כל הקנים הפסולים], אינו נחשב כסתום, מפני שאין אומרים לבד להחמיר, וביאר הגר"מ קרליץ (חוט שני סוכות עמ' קצד) שיתכן שלא החמיר הבי"ח אלא בענינו, שהילטש' מונחים באופן שמהוברים וקשורים זה לזה, ובפי שכתב הבי"ח עצמו בשם שרית הרשב"א שיש מחמירים לגבי סולם שמסככין עליו, מפני שעליבות הסולם קשורים זה לזה, ולפיכך הלבד מחשיבם כקרובים זה לזה, אך באופן שהילטש' אינם קשורים זה לזה, יתכן שאף הוא מודה לדברי הטור המובאים במשני"ב שם, שאין אומרים לבד להחמיר [וראה מג"א ס"ק ו, ומה שכתבנו לקמן (סי' תרכט ס"ק מה)].

וסוכה הנמצאת תחת חבלי כביסה שאינם מרוחקים שלשה טפחים זה מזה, כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ח סי' ט) שהחמיר לחוש לדעת הבי"ח יסיר את חבלי הכביסה, כיון שסמוכים הם זה לזה, ועל ידי לבד נחשבים כסכך רחב פסול. מאידך, הנרש"ז אויערבך כתב (שו"ת מנחת שלמה מהדו"ק סי' צא ס"ק יט) שכיון שדברי הבבארי יעקב שחשש לדעת הבי"ח אינם אלא חומרא בלבד, יש להקל בענינו, שכן חבלי הכביסה אינם מיועדים להיות קרובים ומחברים זה לזה, אלא תשמישם הוא על ידי שיש רווח ביניהם, על פי המבואר בחי' הריטב"א (עירובין ה, ב) שדבר שעומד להיות פתוח לעולם ונעשה לשם כך, אין אומרים בו לבד, אכן, לענין סורגים הבולטים מחלון על גבי סוכה, דעתו (הליכות שלמה סוכות פ"ח ארחות הלכה הע' 74) שאין להקל מטעם זה, כיון שמייעדים לסגור את הפתח, ולפיכך ייעץ (שם) להניח בחללים שבין הסורגים סכך כשר. [וכשרוחב כל הברזלים שבסורגים הוא בשיעור

ארבעה טפחים, החשש שיפסול הלבד שבסורגים הוא מן הדין, ולא רק משום חומרת הבי"ח].

דעת הגר"מ קרליץ (חוט שני שם), שאף הרצה להחמיר לכתחילה לגבי סוכה שתחת חבלי כביסה או סורגים לחוש לדעת הבי"ח, אינו יכול לחייב את שכינו להסירם, ובפרט יש להקל מפני שיתכן שאף הבי"ח לא החמיר אלא לגבי 'לטש' הקשורים זה לזה שהם כסולם, אך לא בחבלי כביסה וסורגים, וכך דעת הגר"מ אלישיב (הלכות חג בחג סוכה פ"ט הע' 17, אשרי האיש ח"ג פכ"ה אות נא-כג) שהרצה להחמיר אינו יכול לחייב את שכינו להסירם, הוסיף, שאפשר אף לברך ברכת 'לישב בסוכה' על הישיבה שם, והרצה להחמיר כדעת הבי"ח, וניח קצת סכך לאורך הסורגים או על גבי חבלי הכביסה [ואינו צריך להניחו ביניהם, כמבואר במשני"ב כאן ובשעה"צ (ס"ק כה) שאף כשמניח על גבי הסכך הפסול הוא מתבטל].

19) ואף שמעמיד את הסכך על גבי דבר הפסול לסיכוך, ומבואר לקמן (סי' תרכט ס"ק כב וסי' תרל ס"ק נט) שלכתחילה אין לעשות כן, מחשש שמא יבוא לסכך במעמיד עצמו, מבואר בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ג סי' עה) על פי דברי המג"א (סי' תרכט ס"ק ט) שבאופן שעוסק להכשיר את הסוכה על ידי סיכוך על גבי הילטש' יש להקל, כיון שעל ידי כך יש לו היכר שאינו יכול לסכך בילטש' עצמם, ובפרט שפסול הילטש' בסוכה אינו אלא משום גזירה מדרבנן שמא יסכך בהם עצמם [וראה מה שכתבנו לקמן (סי' תרכט ס"ק כה)].

ולענין סכך המונח על גבי קורות בטון שרוחב כל אחת מהן שני טפחים וביניהן יש הפרש אויר פחות משלשה טפחים, כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"ג סי' עד) שהסוכה כשרה, שאף שהעיקר להלכה כאן שהסכך הכשר שנמצא כנגד הפסול נחשב כאילו אינו, והשו"ע לקמן (סי' תרלב ס"ד) הסתפק לגבי סכך פסול ברוחב שני טפחים שבדד סכך פסול אחר ברוחב שני טפחים וביניהם יש אויר פחות משלשה טפחים, שמא מצטרפים הם זה לזה ונחשבים כסכך פסול ברוחב ארבעה טפחים, הפוסל בסוכה, מימ בענינו יש לצרף את הדעה הראשונה שבשו"ע לעיל (סי"א, שסמך עליה הביה"ל שם ד"ה י"א בשעת הדחק), לצד בשו"ע בסי' תרלב שם שאין מצטרפים את שני הסככים הפסולים לפסול בארבעה טפחים, ולהכשיר משום טפק טפיקא, והוסיף, שיש לצרף עוד את דעת הפוסקים שהנחת סכך כשר על גבי קורות הבטון נחשב כחבטין, ומתבטל הפסול ברוב הכשר, ובדאי שאם גם יניח סכך כשר בין קורות הבטון, מבטל הוא בכך את הלבד שביניהם, וכשרה הסוכה אף לכתחילה.

[שעה"צ ס"ק כב]

הקמו שפכתנו קטנה ברוחב לקמן סימן תרלב 20.

20) שם (ס"ק ג) כתב שיש פוסקים הסוברים שאף כשהסכך הפסול אינו רחב אלא שלשה טפחים, אסור לישון תחתיו, וסיים, שיש להחמיר בזה לכתחילה.

[משני"ב ס"ק יח]

צ"דף לפתח הגגות וילקענע כל הפקדו 21.

21) ואם שכח לנענע את הסכך עד כניסת החג [ובחג אסור הדבר], כתב הפקד החיים (ס"ק לו) שנראה שיש לסמוך על המתירים ללא נענוע, ואף לברך על הסוכה, מפני שדין זה אינו אלא חומרא בעלמא.

